

SÔNG SƠN - BA DỘI

Điểm du lịch tâm linh hấp dẫn xứ Thanh

*Đèo Ba Dội bắc tỉnh Thanh/
Trời như mang đá xây thành, chờ
khi/Những lần Tổ quốc lâm nguy/
Đèo Ba Dội, bức thành trì đánh,
vây/Thời Trần Hoàng tộc ẩn đây/
Rồi Hưng Đạo lại đánh vây Kinh
Thành/Ngô Thì Nhậm cho trụ
binh/Chờ Quang Trung tới tung
hoành Thăng Long*

(Thơ Lê Ngọc Sáng)

Đèo Ba Dội thuộc địa phận thị xã Bỉm Sơn nằm phía bắc tỉnh Thanh, xưa khu vực này rất hiểm trở, các nhà chiến lược quân sự coi đây là bức bình phong của non sông nước Việt. Nơi đây cách đây hơn hai trăm năm đại binh của nghĩa quân Tây Sơn đã dừng chân chinh quân lấy sức tại đây trước khi thần tốc hành quân tiến ra Bắc giải phóng Thăng Long một cách nhanh chóng. Ngày nay khu vực đèo Ba Dội kết hợp với quần thể di tích đền chùa Sông Sơn, Chín giếng thành khu di tích lịch sử văn hóa và thắng cảnh đẹp được xếp hạng của tỉnh Thanh.

Đền Sông Sơn - Đền Chín Giếng là những ngôi đền nổi tiếng "thiên nhất" xứ Thanh được xây dựng vào đời Cảnh Hưng triều vua Lê Hiển tông. Đền Sông Sơn là nơi thờ Nữ Thần Văn Hương- Bà Chúa Liễu Hạnh hay Thánh Mẫu Liễu Hạnh. Tại đây có phối thờ các ông Hoàng và Đức Thánh Trần Hưng

Đền Sông Sơn

Đạo Vương. Khu đền nằm trên một khu đồi rộng cây xanh ngút ngàn, non nước hữu tình...cạnh quốc lộ 1A, cách Dốc Xây- điểm tiếp giáp của Thanh Hóa và Ninh Bình khoảng 3 km về phía nam, thuộc địa bàn phường Bắc Sơn, thị xã Bỉm Sơn, rất thuận tiện cho du khách thập phương đến văn cảnh, dâng hương. Trước đền có một hồ nước tự nhiên hình bán nguyệt quanh năm xanh trong, tương truyền đó là hồ cá thần, hàng năm vào dịp tháng giêng, tháng hai, xuất hiện một đàn cá toàn thân màu đỏ lù lợt kéo nhau bơi lội trong hồ, nhưng khi hết lễ hội thì đàn cá tự nhiên không thấy nữa. Nhân dân quanh vùng nói đó là các nàng tiên trên thượng giới hóa phép về hầu Tiên chúa Thánh Mẫu Liễu Hạnh. Qua cây cầu hình vòng

cung vượt con suối nhỏ đến khu đồi bên cạnh là khu đền thờ Đức thánh Trần Hưng Đạo Vương uy nghi. Từ hồ cá thần có hai con suối nhỏ chảy lượn quanh khiến cho ngôi đền ngự trên một hòn đảo nhỏ bồng bênh giữa mây trời non nước. Hai suối nước lượn quanh co uốn khúc về phía Đông hợp lưu cùng chín dòng nước phun lên từ lòng đất tạo thành chín giếng nước tự nhiên không bao giờ vơi cạn. Nhân dân dựng nên ngôi đền cạnh chín giếng đó và quen gọi là đền Chín Giếng để thờ Cô Chín - cũng là một tiên nữ được vua cha Ngọc Hoàng cho theo hầu Thánh Mẫu Liễu Hạnh. Đền Chín Giếng nằm trong quần thể di tích lịch sử văn hóa đền Sông Sơn. Sau khi văn cảnh đền Sông Sơn, đền Chín Giếng theo con đường Thiên Lý

dài gần 4 km quanh co uốn lượn qua bãi lau lách, hai bên đường sừng sững là dãy núi đá thâm nghiêm, vượt qua ba ngọn núi, du khách đến với nhà Bia Ba Dội, Động Cửa Buồng... Chính trên con đường Thiên Lý này đã ghi dấu ấn gắn với sự kiện lịch sử của đất nước là cách đây hơn hai trăm năm đại binh của nghĩa quân Tây Sơn đã dùng chân chinh quân lấy sức tại đây trước khi thần tốc hành quân tiến ra Bắc giải phóng Thăng Long một cách nhanh chóng. Đứng trên đỉnh đèo Ba Dội, du khách có thể ngắm nhìn hồ Cánh Chim rộng mênh mang, nước trong xanh nằm giữa 4 ngọn núi với một hệ động vật, thực vật phong phú và những cảnh quan thiên nhiên đẹp và thơ mộng. Trong quần thể di tích lịch sử thắng cảnh ở đây còn có đền Cây Vải, đình Làng Gạo, đôi Ông Đùng... đều là những di tích lịch sử, văn hóa nổi tiếng. Đến quần thể di tích đền Sòng Sơn- đền Chín Giếng du khách không những được dâng hương thờ cúng các vị thánh thần tại các đền, chùa thỏa mãn ý nguyện tâm linh, mà còn được tham quan khám phá thắng cảnh vùng non nước hữu tình, cảnh đẹp thiên nhiên thơ mộng, ngoài ra còn được thưởng ngoạn, tìm hiểu các hoạt động văn hóa truyền thống đặc sắc của quê hương xứ Thanh thông qua các kỳ lễ hội tại các đền nơi đây.

Với quần thể di tích lịch sử, văn hóa, thắng cảnh quý giá ấy, được sự quan tâm của Bộ VH-TT & DL, của tỉnh, những năm gần đây, thị xã Bỉm Sơn và nhân dân trong vùng đã quan tâm đầu tư trùng tu, tôn tạo các di tích, tổ chức bảo vệ môi trường thiên nhiên, tạo cảnh quan trong sạch

Lễ hội Sòng Sơn

và đẹp. Thị xã Bỉm Sơn đặc biệt quan tâm tăng cường đầu tư tôn tạo, bảo tồn di tích, thành lập Ban quản lý di tích thắng cảnh cấp quốc gia của thị xã nhằm nhằm làm tốt công tác quản lý, bảo vệ di tích và xây dựng nếp văn hóa lành mạnh trong các hoạt động văn hóa lễ hội tại các di tích này. Theo ông Mai Đình Lâm, Phó Chủ tịch UBND thị xã Bỉm Sơn cho biết, Ban quản lý này là đơn vị hoạt động độc lập có nhiệm vụ quản lý bảo vệ di tích và tham gia tổ chức, quản lý tốt các hoạt động lễ hội tại các di tích cấp quốc gia trên địa bàn, có cơ cấu tổ chức khá gọn nhẹ với đội ngũ cán bộ quản lý, hướng dẫn viên, nhân viên bảo vệ đều có trình

độ chuyên môn, nghiệp vụ về công tác bảo tồn di tích, nghiệp vụ du lịch, được phân công làm nhiệm vụ chuyên trách ở các di tích, đặc biệt các điểm di tích có đông du khách đến nhằm bảo đảm trật tự, hướng dẫn du khách văn cảnh dâng hương theo quy định của di tích, bảo đảm các lễ hội diễn ra hấp dẫn có văn hóa và trang nghiêm thành kính.

Sau nhiều năm tập trung đầu tư tôn tạo, bảo vệ di tích, đến nay hầu hết các di tích trong quần thể di tích đền Sòng Sơn-Chín Giếng của thị xã Bỉm Sơn đã được tôn tạo bảo tồn khá tốt. Đặc biệt tại đền Sòng Sơn khu đền được bảo vệ tốt, bằng nguồn kinh phí thu được từ những tấm lòng của du khách đến dâng hương cung tiến đền, các điểm di tích đã được đầu tư hàng chục tỷ đồng... Khu di tích Sòng Sơn- Ba Dội thu hút ngày càng đông du khách thập phương. Quần thể di tích lịch sử, danh thắng đền Sòng Sơn- đền Chín Giếng, đèo Ba Dội... đang thực sự là điểm du lịch tâm linh và sinh thái hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài tỉnh. ■

Bài và ảnh: VIỆT LÊ

Lễ hội Sòng Sơn - Chín Giếng đã được các cấp chính quyền từ tỉnh đến các phường, xã trên địa bàn thị xã Bỉm Sơn và nhân dân trong vùng quan tâm và được tổ chức chu đáo hàng năm vào cuối tháng hai âm lịch (bắt đầu từ ngày 26 tháng 2 âm lịch).